

РЕЦЕНЗІЯ

доктора медичних наук, професора, професора кафедри урології НУОЗ України імені П.Л. Шупика **Гайсенюка Федора Зіновійовича** на дисертаційну роботу Сергійчука Романа Володимировича на тему: «Малоінвазивна перкутанна нефролітотрипсія без нефростомії», подану до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» до разової спеціалізованої вченої ради, утвореної при Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Науковий керівник: Сагалеви́ч Андрі́й Ігорови́ч, доктор медичних наук, професор, доцент кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Актуальність теми дисертації

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної проблеми сучасної урології - хірургічному лікуванню каменів верхніх сечових шляхів методом малоінвазивної перкутаної нефролітотрипсії.

На сьогодні сечокам'яна хвороба займає перше місце серед пацієнтів урологічних стаціонарів. Перебіг даного захворювання може проходити з явищами гострого та хронічного пієлонефриту, частими рецидивами, що у свою чергу призводить до виникнення ниркової недостатності, інвалідизації та навіть смертності хворих. Лікування уrolітіазу є комплексною проблемою, і залежить від розміру каменя, його розташування, щільності, стану пацієнта, доступного обладнання для обстеження та проведення оперативного лікування. В даний час всі операції на верхніх сечових шляхах можуть бути виконані за допомогою малоінвазивних методик.

З моменту своєї появи і до сьогодні перкутанна нефролітотрипсія відіграє визначальну роль в лікуванні нефролітіазу, незважаючи на виклики, які даному методу кидають нові технології, пов'язані з розвитком фіброволоконної оптики та лазерної техніки, що дозволяє виконувати ретроградне видалення каменів

нирок і верхніх відділів сечовода. А головною перевагою перед дистанційною літотрипсією є видалення фрагментів каменів назовні.

Стандартна методика проведення перкутанної нефролітотрипсії завершується дренажуванням нирки за допомогою нефростоми; дренаж встановлюють з метою забезпечення механічного гемостазу, адекватного дренажування порожнинної системи нирки та виключення екстравазації сечі. Але існують бездренажні методики проведення даної операції, котрі мають ряд переваг. Однак, на сьогодні немає чітких показань та протипоказань до проведення даних методик, а рішення про встановлення нефростоми залишається дискусійним і покладено на досвід та розсуд хірурга у залежності від кожного конкретного випадку.

Таким чином, існує необхідність у доповненні знань щодо виконання малоінвазивної перкутанної нефролітотрипсії за безнефростомною та бездренажною методиками, обрана тема дисертаційної роботи є актуальною та має свою наукову та практичну цінність.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Наукова робота виконана у відповідності з планом науково-дослідної роботи кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика за темою «Розробка та удосконалення заходів підвищення ефективності малоінвазивного лікування хворих з каменями верхніх сечових шляхів» (номер державної реєстрації 0122U000466).

Наукова новизна дисертаційної роботи

Автором вивчено особливості виконання безнефростомних та бездренажних перкутанних нефролітотрипсій та встановлено їх місце у лікуванні солітарного нефролітіазу. Автором проведено порівняльний аналіз при виконанні даних операцій і доведена безпечність їх виконання за умови дотримання всіх рекомендацій.

Під час проведення роботи вперше розроблено алгоритм до виконання бездренажних методик малоінвазивної перкутанної нефролітотрипсії при лікуванні солітарного нефролітіазу. Даний алгоритм враховує: наявність

пієлонефриту, необхідність виконання попереднього дренирування нирки, проведення антибактеріальної терапії, стан верхніх сечових шляхів, функціональний стан нирки, час операції та інтраопераційні ускладнення.

В процесі написання роботи розроблено спосіб антеградної установки сечовідного стента при бездренажній перкутанній нефролітотрипсії, котрий дозволяє уникнути ятрогенних ускладнень, а в ряді випадків і трудомістких маніпуляцій, тим самим скоротити час виконання операції.

Розроблено спосіб перкутанної нефролітотрипсії без нефростоми та запропоновано спосіб бездренажної перкутанної нефролітотрипсії з установкою сечовідного стента, при використанні даних розробок є контроль над паренхіматозним каналом, і в післяопераційному періоді, у разі виникнення кровотечі, можливе встановлення нефростомічного дренажа

Практичне значення дисертаційної роботи

Практичне значення дисертаційної роботи полягає у впровадженні в практику сучасного підходу до виконання бездренажних методик проведення перкутанних нефролітотрипсій, завдяки чому зменшується термін перебування пацієнтів в стаціонарі на 2-3 доби, знижується рівень післяопераційного болю та потреба в анальгетиках. Що зменшує фінансове навантаження на хворого та систему охорони здоров'я. І відповідно зменшується фінансове навантаження на хворого та систему охорони здоров'я шляхом скорочення термінів непрацездатності.

Матеріали дослідження можуть бути використані у практичній роботі відділень урології, у навчальних програмах з урології у закладах вищої медичної освіти. Отримано акти впровадження в закладах охорони здоров'я: Комунальне некомерційне підприємство Київської обласної ради «Київська обласна клінічна лікарня», Комунальне некомерційне підприємство «Київська міська клінічна лікарня №6», Комунальне некомерційне підприємство «Київська міська клінічна лікарня №4».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Наукові положення та запропоновані рекомендації, які містяться в дисертаційній роботі є достовірними та науково обґрунтованими. Робота підтверджена конкретними фактичними матеріалами, що отримані в ході проведення клінічних, лабораторних та інструментальних методів дослідження. Методики обстеження є сучасними та актуальними. Репрезинтативність результатів забезпечена достатньою величиною груп (обстежено 190 пацієнтів). Статистичний аналіз проведений коректно за допомогою сучасних програм.

Таким чином, достатня кількість матеріалу та методів статистичної обробки дають змогу стверджувати, що отримані результати достовірні. Висновки дисертації повністю відповідають поставленим завданням, та відображають отримані результати.

Оцінка змісту оформлення та обсягу дисертації

Дисертаційна робота викладена українською мовою на 154 сторінках машинописного тексту. Робота містить такі розділи: анотація, зміст, вступ, огляду літератури, 4 розділів з описом власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Робота ілюстрована 15 таблицями, 4 діаграмами, 38 малюнками. Бібліографічний показник включає 144 джерела, з них 6 – кирилицею, 138 – латиницею.

У вступі дисертантом в достатній мірі обґрунтовано актуальність роботи, вказана мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, описано наукову новизну та практичну значущість роботи.

В першому розділі викладено погляди на проблему лікування нефролітіазу методом перкутанної нефролітотрипсії. Розділ складається з п'яти підрозділів, у яких автор розкриває актуальність проблеми лікування нефролітіазу методом перкутанної нефролітотрипсії. Описуються стандартні та бездренажні методики лікування, а також можливі ускладнення під час операції та в післяопераційному періоді.

Другий розділ «Матеріали та методи дослідження» містить три підрозділи. Автором представлено групи та підгрупи обстежених, критерії включення та виключення з дослідження, методи обстеження дослідження та статистичний аналіз.

Третій розділ складається з трьох підрозділів у котрих детально та по чергово представлені особливості виконання малоінвазивної перкутанної нефролітотрипсії за стандартною та бездренажною методиками. Описано запропоновану методику антеградного встановлення сечовідного стента та способи виконання перкутанної нефролітотрипсії зі страховими нитками.

Четвертий розділ містить два підрозділи у котрих представлений порівняльний аналіз отриманих результатів дослідження. Зокрема порівнювались лабораторні показники, тривалість операції, ускладнення під час операції та в післяопераційному періоді, стан вільний від каміння, наявність больового синдрому та рівень болю в першу добу після операції; післяопераційний ліжко-день. У даному розділі наведено узагальнені результати лікування при різних методиках проведення перкутанної нефролітотрипсії. Також в розділі представлено алгоритм до лікування солітарних каменів нирки методом перкутанної нефролітотрипсії.

Розділ «Заключення» дисертантом об'єднано та систематизовано отримані результати роботи, зроблені конкретизуючи висновки.

Сформульовані висновки є науково обґрунтованими підкріплені достатнім матеріалом, структуровані, розкривають основний зміст дисертаційної роботи та відповідають поставленим задачам.

Повнота викладених матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті

За матеріалами дисертації опубліковано 7 статей, з них: 4 – у фахових наукових виданнях, рекомендованих МОН України; 2 – статті в наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus; 1 - стаття в відеоурологічному журналі.

Апробація результатів дисертації

Основні положення та результати роботи були оприлюднені та обговорені на: Конгрес асоціації урологів України «Міні-перкутанна нефролітотрипсія в хірургії нефролітіазу» (Київ, 2017р.), Конгрес Асоціації урологів України: «Нове в бездренажній перкутанній нефролітотрипсії» (Київ, 2017р.). Науково-практична конференція «Урологія, андрологія, нефрологія-2017» Інновації в бездренажній хірургії (Харків, 2017р.). Конгрес Асоціації урологів України: «Клінічні особливості стандартної та міні-перкутаної нефролітотрипсії в лікуванні нефролітіазу»; «Антеградна уретеролітотрипсія в лікуванні проксимального уретеролітіазу.» (Київ, 2019р.). Науково-практична конференція «Урологія, андрологія, нефрологія». «Міні-ПНЛ в лікуванні нефролітіазу» (Харків, 2020р.). Конгрес асоціації урологів України «Тандем перкутаної літотрипсії та гнучкої пієлоскопії» (Київ, 2021р.). World Congress Urology and Nephrology. «The modified technique of totally tubeless PNL with a safety suture tread». (Barselona, Spain, 2021p.). 38-й Конгрес ЕАУ «The modified technique of totally tubeless percutaneous nephrolithotomy with a safety suture thread» (Milan, Italy, 2023), Конгрес асоціації урологів України: «Міні ПНЛ проти РІРХ при конкрементах нирки до 20 мм» (Київ, 2023 р.).

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи

Принципових зауважень щодо поданого, викладеного у дисертації матеріалу немає. В роботі зустрічаються окремі технічні та стилістичні неточності. Зазначені недоліки не знижують загального позитивного враження від дисертації і не мають суттєвого значення.

Запитання для дискусії

1. Які методи дилатації перкутанного каналу Ви використовували, і якому методу віддавали перевагу?
2. При завершенні ПНЛ за стандартною методикою який вид дренажа Ви використовували, ваші переваги, і чим вони обумовлені?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Сергійчука Романа Володимировича на тему: «Малоінвазивна перкутанна нефролітотрипсія без нефростомії», котра подана на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність 14.01.06 «Урологія»), присвячена актуальній проблемі, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності проведення перкутаної нефролітотрипсії за допомогою безнефростомної та бездренажної методик.

Представлена дисертація за своєю актуальністю, обсягом дослідження, ґрунтовністю наукових положень, науковою новизною, практичним значенням та висновками відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 №44 та Наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Сергійчук Роман Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

Професор кафедри урології

НУОЗ України імені П. Л. Шупика

доктор медичних наук, професор

Федір ГАЙСЕНЮК

